Ч. 124 Второк 6 (18) Червня 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Справи парляментарні.

Суботвішний Fremdenblatt у вечірнім виданю так характеризує теперішну ситуацию парляментарну:

Многі трудности, на які стрічає діяльність парляменту, викликують у всіх партиях бажане відрочення засідань Палати. Обструкция Чехів, з котрою ніяким способом не можна дати собі ради, зробила спиняюче враженє, а так само єсть річ певна, що справа реформи виборчої не піде вже зовсім гладко. Тому відроченю стоїть на перешкоді передовсім реформа закона податкового а відтак і факт що не ухвалено буджету. Що-до реформи виборчої, то партиї були би готові вести наради аж до залагодженя закона, а закон вводячий ту реформу в житє, відрочити аж до осени. В такім случаю треба би або ухвалити провізорию буджетову аж до осени, або дискутувати над буджетом і єго ухвалити. Єсть причина припускати, що Молодочехи, коли-б закон о введеню реформи виборчої був відрочений аж до осени, покинули би обструкцию против буджету. Але коли-б мало прийти до наради над буджетом, то треба би насамперед залагодити непорозуміня в справі цилейскій. Якесь порозуміне в сій справі увільнило би також і коаліцию від того ферменту, який міг би ділати аж до осени і статись злощасним. Приступлене до дебати буджетової без попереднього вирівнаня сего непорозуміня могло би довести до димісиї обох міністрів, яких вислала лівиця, і статись так причиною кризи в правительстві. З тої причини продовжають ся в Палаті послів заходи, щоби в справі цилейскій узискати якусь підставу до порозуміня, щоби зробити Словенцям предложене, котре мало би таку саму вартість, а все-таки далоби їм можність відступити від їх жаданя без нараженя їх дотеперішного становища в клюбі Гогенварта. Длятого єсть справа цилейска хвилево головним клопотом коаліциї.

Але що треба зі всею силою стреміти до того, щоби засіданя Палати послів відрочити, і що то був би ще одинокий спосіб, щоби розклад в парляменті спинити — то єсть в парляментарних кругах переважаючий погляд. Також і многі инші проєкти, о яких говорить ся в кульоарах, мають ту саму ціль на оці, на котру очевидно мусіло би насамперед правительство згодити ся і передовсім до неї стреміти.

Та ж сама ґазета у вчерашнім числі доносить знову так: В сій хвили дасть ся не богато більше сконстатувати, як то, що всі партиї перенятї новагою положеня і далеко сягаючими наслідками розбитя коаліциї, проявляють прихильність для всіх проєктів, що могли би довести до уникненя кризи. Не бракує заходів, щоби в справі цилейскій довести до якоїсь згоди, заким би ще прийшло до голосованя в комисиї буджетовій. Також і то, що в комисиї виборчій перервано наради поясняють заходами, котрі мають на цїли не допустити до ухвал або заявлень, котрі би могли ще більше заострити ситуацию. Скоро би в справі цилейскій не удало ся в ожиданім часї осягнути такого посередництва, на котре згодились би так само Нїмцї як і Словенцї, то може треба буде приступити до ухваленя ще дальшої провізориї. Також і гадка, щоби відрочити Палату послів по залагодженю закона буджетового і по ухваленю провізориї буджетової або дефінїтивного буджету, знаходить в кругах парляментарних чим раз більше приклонників.

Намістник Галичини Є. Ексц. ґр. Бадені був в суботу в довшій гостині у президента міністрів кн. Віндішґреца.

Клюб сполученої німецкої лївиці скликано на нині (понедїлок 17 с. м.), щоби нарадити ся над поступованєм партиї в справі цилейскій і взагалі над політичною ситуациєю.

Коло польске зібрало ся було в суботу по полудни, щоби вести дальшу параду, над проєктом реформи виборчої підкомітету. Розходило ся о то, щоби членам кола польского в комисиї для реформи виборчої дати директиву, як мають они поступати в комисиї при специяльній дебатї над реформою виборчою. Дебати того ж засїданя не скінчено, позаяк многі члени кола ставили численні внесеня в справі зміни проєкту. Підчас дебати порушували поодинокі члени також і ситуацию політичну, при чім зазначували конечність дальшого істнованя коаліциї.

В справі рускої ґімназиї в Чернівцях одержала „Буковина“ з Відня такі вісти: „Попри справу цилейску виринула і справа ґімназиї в Чернівцях. Підніс єї посол Лупул. Він вніс іменно резолюцию до правительства такої основи: Зазиває ся правительство, щоб оно з слїдуючим шкільним роком при намірении відкритю другої ґімназиї нїмецкої в Чернівцях засновало паралельні кляси рускі і румуньскі або при новій ґімназиї або при доси істнуючій. Пос. Лупул не противить ся заснованю руских паралєльок, але

---

1)

ЧИМ ЛЮДИ ЖИВІ.

(Ґіґієнїчно-культурна розвідка).

Не про якийсь містицизм в звязи з ґіґієною і культурою, хочемо тут поговорити під сим заголовком, запозиченим із звістної повістки російского писателя ґр. Толстого; не про то буде тут бесїда, чим люди живі духом, але чим живі тїлом, значить ся, від чого жиють так само, я і всяка твар на сьвітї. А що чоловік мусить їсти, коли має жити, то поговоримо о тім, чим люди живлять ся, бо хоч і всї жиють, то таки не всї живлять ся однаково. Инакше живить ся чоловік в містї, а инакше на селї; инакше той, що робить тяжку роботу, що працює руками, а инакше той, що працює головою; инакше живить ся богач, а инакше бідний. Ба, та й не всї народи живлять ся однаково; у всїх є свої звичаї і обичаї, свої окремі страви, та окремий спосіб їх прилагоджуваня. Від того, як живить ся якийсь нарід, зависить у великій мірі також і єго темперамент, єго характер і єго здібности. Инакше живили ся люди в глубокій старинї, а инакше живлять ся тепер. Але й в наших часах живлять ся инакше народи просьвічені, високо культурні, а инакше ті, що жиють ще майже зовсїм дико. Про все то хочемо тут поговорити, бо то річ і цікава й поучаюча, а при сїй нагодї й покажемо, як повинен чоловік живити ся, як і які страви їсти, щоби они виходили єму на здоровлє

I.

Господар жолудок і слуга єго язик. — Голод на Покутю і Буковинї в 1866 р. — Камінний хлїб і земна мука. — Глиноїди і землеїди. — Глиноїди в Америцї і Азиї. — Европейскі глиноїди і арсенїкоїди. — Добір поживи і на що при тім треба зважати.

Скаже хтось, що то не штука їсти, коби лиш було що. Певно, що не штука; але в тім штука, щоби кождий чоловік, хоч би й найбіднїйший знав, яку поживу підобрати собі на страву, а ще більша штука в тім, щоби страву так собі прилагодити, щоби она була не лиш смачна, але й поживна. Що то значить „смачна страва“, кождий знає, але що значить „страва поживна“, о тім мало хто знає і на то люди бодай чи не найменше зважають. Коби лиш страва в ротї та на язицї робила нам приємність а до того ще й милий запах від неї заходив нам до носа, то вже добре, а що дальше буде, то — як Бог дасть; про те мало вже людий дбає, хоч то річ найважнїйша. Правда, що то таке вже правило на сьвітї, що заким щось дістане ся до нашого жолудка, мусить бути насамперед і на язицї. Але-ж і кілько то разів смак нас звів! Буває нераз, що чоловік попоїсть якоїсь страви дуже смачно, але відтак від неї занедужає, хоч і не богато з неї з'їв. А то ось що було: язик сказав єму „так“, а жолудок відповів, що „не так“, бо то, бачите, жолудок не все то приймає, що язик перепускає. Жолудок — то господар в нашім тїлї. Він варить із страви, яку єму даємо, поживу, котрою живить ціле тїло, значить ся, робить з неї такі творива, з котрих складає ся наше тїло і кров в нїм. Язик — то лиш послугач жолудка, котрий добирає єму страву, а коли той послугач зле єї добере, то жолудок не може сгравити і тїло або не дістане поживи, або ще й відразу занедужає. Треба отже слухати господаря, а не єго послугача.

Отже першим услівєм доброго живленя тїла єсть, щоби жолудок міг травити подану єму страву. Але бо знову й голод не пан. Він змушує нераз не то звірята, але навіть і людий запихати жолудок такими стравами, котрі або й зовсїм суть нестравні, або лиш дуже маленько дають поживи. Коли в 1866 р. з весною настав був у нас на цїлім Покутю і на Буковинї великий голод, то бідні люди, н. пр. в Коломиї, живили ся лускою із гречки, яка відпадає при робленю круп, котру ще раз опихали в ступах і пересївали. А звістно, що гречанна луска навіть свиням шкодить. В Чернївцях на ринку продавали тогди сухі качани з кукурузи, міх по 40 кр.; люди розтовкали ті качани в ступах і робили з них рід муки,

бажає і увзглядненя потреб народу румуньского. Референт Бер, заінтерпельований приватно пос. Вахнянином, для чого він в рефераті своїм не підніс потреби заснованя рускої ґімназиї в Червівцях, відповів, що він про таке бажанє Русинів зовсім не знав. Руский клюб послів Ради державної не мав свого заступника в комисиї буджетовій, а пос. Романчук належачий до сеї комисиї, не порозумів ся видко в тім ділї з референтом, пос. Бером. Клюб руский не занедбав мимо того сеї пекучої справи. Він підніс ві безпосередно в міністерстві просьвіти і одержав запорученє, що з слїдуючим роком шкільним правительство відкриє в Чернівцях рускі кляси паралельні, а кошти покриє в дорозї адміністрацийній.

Відповідаючи на поодинокі річи послів в комисиї буджетовій, сказав міністер Мадейский в одвіт Лупулови на его резолюцию о заснованю в Чернівцях паралельних кляс румуньских побіч руских, що годї ті дві річи стягати в одно. Він приймає ту резолюцию до відомости і почине відповідні кроки до еї полагодженя. Як звістно, то справа заснованя другої ґімназиї нїмецкої в Чернівцях з паралельними клясами рускими вже підготовлена в деяких стадиях, коли відкрите паралельок румуньских єсть новим постулятом. Рівночасне лагодженє обох справ моглоби спинити першу справу, а того чейже пос. Лупул не бажав. Румуни посїдають вже одну низшу ґімназию в Сучаві, то і можуть бути крихту терпеливі. Мін. Мадейский прирік також управильнити фонд релїґійний Буковини і готов буде дати субвенцию товариству румуньских жінок, заснованому для образованя дівчат, наколя президент краю підопре ту петицию.

Перегляд політичний.

Після вістий, які нинї наспіли з Відня ситуация парляментарна поліпшила ся і криза перестала грозити. Кажуть, що Є. Вел. Цїсар єсть противний як димисиї президента міністрів кн. Віндішґреца так і розвязаню парляменту. Отже поки що буде ухвалена провізория буджетова і засїданя Ради державної будуть відрочені мабуть аж до осени. Здає ся, що та зміна ситуациї єсть наслїдком конференций, а іменно конференциї міністрів і конференциї проводирів партий. Словеньскі посли Вошняк і Робич з полудневої Стириї конферували знов з словеньскими мужами довіря.

Множать ся знов ознаки тїснїйшої звязи межи Росиєю а Франциєю. Звістно, що недавно тому звернено у французскім парляментї увагу на то, що французка фльота на торжестві отвореня північно-всхідного каналу буде парадувати особняком, бо Росия буде держатись більше по стороні Нїмеччини. Як би у відповіди на ту обаву надав цар президентови французкої републики ордер Георгія і президент вольної держави величає ся тепер ордером монарха, котрого засадою есть абсолютизм а Франция тїшить ся, що не стратила ще дружби Росиї. З Парижа знов доносять, що президент Фор постановив вже виїхати до Петербурга на коронацию царя, котра відбуде ся пізно в осени, скоро єму парлямент на то позволить. А що, позволить, о тім здаєсь нема сумнїву.

Новинки

Львів дня 17 червня 1895

— Іменованя. Президия ц. к. краєвої Дирекциї скарбу іменувала концепістів Прокураториї скарбу: дра Володимира Шарапевича, дра Віктора Гамерского і дра Володимира Орского ад'юнктами в IX клясї ранґи, а концепієнтів Прокураториї скарбу дра Володимира Івасечка, дра Віктора Зґарского дра Володислава Яворского, а також і концепієнта низшо-австрийскої Прокураториї скарбу дра Евгенія Лопушаньского концепістами в X клясї ранґи в статї галицкої Прокураториї скарбу. — Львівский ц. к. висший суд краєвий іменував практиканта судового Мечислава Завадского авскультантами судовими.

— Вчерашне Торжество Божого Тіла відбуло ся як що року з великим торжеством в Успеньскій церкві, під проводом Є. Експ. Митрополита і в слуслуженю капітули та численного духовеньства і при участи процесий із других церквий. Є. Експ. п. Намістника заступав в торжестві Вбл. віцепрезидент Намістництва І. Лїдль, а крім того були ще на торжестві Віцепрезидент краєвої Ради шкільної др. М. Бобжиньский, радник Двору ґр. Волод. Лось, член Видїлу краєвого др. Верещиньский, репрезентанти ради міскої, урядів і институций. Підчас торжества виступив із залоги львівскої 15 полк піхоти з музикою і хоругвою під проводом ґен. Ленка.

— Товариство „Міщаньске Братство в Тернополи“ (читальня) устроює дня 23 червня в салі Сокола представлене аматорске на дохід будови власного дому. Члени товариства відограють народну комедию Н. А. Янчука „Вихованець“. Режисерию обняв славно звістний автор „Тимка капраля“. В антрактах приграваги буде музика 55-ого полку. Сподїятись належить, що Русини місцеві і доокрестні численно прибудуть і причинять ся до побільшеня фонду будови дому для згаданого товариства.

— До відомости всїх Вп. Родимців, котрі зволили приняти на себе збиранє датків на будову „Народного Дому“ в Коломиї подаємо, що Вис. ц. к. Намістництво зволило продовжити позволенє на збиранє складок на дальший піврік, то значить, до кінця 1895 року. — Коломия, дня 14 червня 1895. — Управляючий Совіт „Народного Дому“.

— Калуский відділ ц. к. товариства господарского урядже дня 25. червня с. р. у Войнилові, а 27. червня в Рожнїтові виставу худоби рогатої і безрог, сполучену з преміованем готівкою і з нагородами гоноровими, а також торг на худобу розплодову. Бугайки, здібні до розплодт, можна буде на місци представити комисиї до лїценционованя. Кожда штука худоби і безрог мусить мати пашпорт. По розданю нагород наступить льосованє закуплених оказів.

— Пригода на зелїзници. Поїзд мішаний ч. 1661 з дня 15 с. м. спізнив ся на шляху Красне-Ожидів о 3 години і 46 мін., внаслїдок переїханя коня, що споводовало вихованє і значне ушкодженє воза товарового.

— Львівскі звичаї. Хто ще нїколи не був у Львові, а приїхав би до него та зараз в першім дни розглянув би ся по найперших улицях міста гадав би, що у нас культура і цивілїзация стоять дуже високо, бодай здавало би ся то єму по красних каменицях і величавих палатах, яких чим раз більше стає у Львові. Але коли-б так той хтось довше побув у Львові і глянув по всїх закутках та придивив ся львівским звичаям, то переконав би ся зараз, що нам ще дуже далеко до якоїсь культури і цивілїзациї. От хочби таке: На улици болото та й на тротоарі львівскім не чисто, але бодай чоловік хоч декуди на нїм не бродить по кістки в болотї; що десь колись влїзе необачний в малу калабаньку та набере води в чобіть, ну, се річ мала. Але ось стане на тротоарі, не-

---

котрою живили ся. В порівнаню з гречанною луско́ю була то ще троха лїпша пожива, бо звістно, що качан з кукурузи, особливо коли молодий, має в собі ще й трохи цукру, хоч в сухім его дуже мало. Такою отже поживою напихали люди жолудки, хиба лиш длятого, щоби не були порожні, то-ж і не диво, що богато тогди занедужувало й умирало.

То само видимо й у звірят в часї голоду; они живлять ся тогди й такою пашею, якої би звичайно не приймали. Добре то каже приповідка: „Їсть пес пса, як нема барана“. Конї й рогата худоба обгризають стріхи, а у голодних вовків знаходжено нераз в жолудку і кишках землю; видко, що голод змусив їх напхати ся бодай землею. Ба, нераз і люди роблять так, як вовки, запихають ся землею або глиною, бо звістні й такі случаї. Старі хінські лїтописи розповідають, що коли в 744 р. по Христї, в провінциях Шан-сі, Шан-тонґ, Кіянґ-нан, Кіянґ-сі і Гу-кіянґ настав був великий голод, то боги змилували ся над бідним народом і зробили чудо: на многих місцях в тих сторонах зродили камінний хлїб, званий „ші-міян“. То чудо повтаряло ся опісля нераз, але все лиш в тих самих сторонах, а послїдний раз проявило ся в голодових роках 1831 до 1834. Аж з сеї пори показало ся, що то був той чудесний „камінний хлїб“: була то глинка, котру копали в долині над рікою Явксекіяном, а в котрій було множество дуже дрібних, голим оком невидимих, звіряток, т. зв. інфузорий. Тоту глинку продавали на фунти, приправляли з цукром або солию і так їли, або домішували до неї муки з рижу або пшениції і пекли хлїб. Люди, що їли той камінний хлїб, чули ся за кождий раз нездорові і діставали біль жолудка, того рода, як би їм щось жолудок розпирало. Були часи, коли також і в Європі їли люди з голоду глинку з інфузориями. Старі нїмецкі лїтописи розповідають, що в шіснайцятім столїтю, в часах великого голоду, отвирали ся то тут, то там гори і видавали із себе „земну муку“, котру люди збирали і їли, а в однїй лїтописи сказано, що підчас неурожаю в 1597 р. коло Грибціґ в княжестві Ангальтскім, була таки цїла копальня „земної муки“, з котрої добувано муку у великій скількости, але люди, що еї їли, умирали від неї. Така сама копальня земної муки була також в 1623 р. в однім місци в Альзациї, але та мука вже не була так шкідлива, бо до неї домішувано таки справдїшну муку і випікано хлїб, або варено чир. В часах трийцятьлїтної війни, була славна мука земна, котру добувано коло села Борк в окрузї Мінстер; она була так мілка і біла, що з неї випікано навіть цїлком білі коржики (пляцки).

Річ очевидна, що анї той чудесний камінний хлїб, анї земна мука не мали нїякої поживности, хоч в них були міліони згаданих звіряток, бо раз ті звірятка вже самі собою не суть для чоловіка поживні, а відтак і їх скількість, н. пр. в однім фунтї, в порівнаню з потребою для поживности єсть так мала, що не має нїякого значіня. Міліони а міліони таких звіряток не заважать може ще стілько, скілько зерно гороху, з чого-ж тут має бути поживність? Хиба що чоловік з'їдав би такої муки цїлими кірцями на день.

Так то голод научив людий їсти глину. Здавалось би, що скоро голод скінчить ся, то й люди повинні би перестати їсти то, що не має для їх здоровля і житя нїякої вартости. Але сила навички єсть занадто велика і лиш тій навичці треба то приписати, що ще до нинї суть люди, котрі їдять глину мов би з потреби, з конечности. Жителї Кірмана, солоних степів в полудневій Персиї, домішують до пшеничного тїста глинку, а котрій єсть вуглева кислота. Єсть то рід маґнезиї, званої у Персів „ґел-і-ґівех“, а Ляпонцї, жителї на півострові Коля в північній Європі, додають до свого житного тїста ще й рід мілко потовченого каменя, т. зв. блищика. Домішку маґнезиї до страви можна би ще тим пояснити, що она нищить кваси в жолудку і для того війшла в уживанє; відтак і тїсто від „ґел-і-ґівех“ стає пухке, бо его робить пухким та вуглева кислота, яка містить ся в сїй глинці. Але домішку блищика, котрий в жолудку зовсім не розпускає ся, годї інакше пояснити, як хиба, що єсть то навичка, яка лишилась у Ляпонців з часів якогось великого голоду.

Однакож далеко дивнїйшим і загадочнїйшим єсть той факт, що декотрі люди їдять глину не з потреби, не з голоду, лиш з приємности. Глина та уважаєсь у них за якусь ласощ. Людий таких називаємо „глиноїдами“ Правда, можна і між нашими людьми знайти таких, що їдять н. пр. крейду, ґрафіт з оловців, навіть землю, але то єсть проявом хоробливого стану їх орґанізму (н. пр. блїдаиция, бременність і т. д.). Для відрізненя їх від справдїшних глиноїдів називаємо їх землеїдами. Землеїди їдять землю або крейду, чи щось подібного так сказати би з конечности, коли противно глиноїди роблять то з приємности.

Найосновнїйшу звістку про глиноїдів над рікою Оріноком в полудневій Америці подав нам звістний нїмецкий учений Гумбольд. Єсть

раз саме там, де на улици болото як сметана, пятьох, шістьох жидів похатників-ґанделесів і давай розтягати якісь подерті штани, а ти чоловіче лізь в болото, коли хочеш їх оминути, бо тобі не уступлять ся. Здає ся, що они не уступили би ся й львівскому поліцаєви, що бродить як чапля по болоті серед улиці і оберне ся від ґанделесів в иншу сторону, думаючи очевидно, що его власть аж до ґанделесів не сягає. Поступиш ся трохи дальше, а то саме тобі понри ніс хлюсне хтось водою на тротоар. Аж зрадієш, що проводіне Боже спинило твої кроки і ти не дістав ся під туш. Та й справді було чого зрадіти, бо то навіть не була вода, не прості навіть помиї, але милине, яке виляв голяр обголивши бороду якомусь грішникови. Ну нехай, подумаєш собі, то люди прості, без інтеліґенциї, то й не диво. Але от ідеш тротуаром понри якусь велику каменицю з бальконом, на котрім повно цьвітів. Не зважеш ні на бальком ні на цьвіти, доки аж не стане ся тобі пригода. На дворі красно, погідно, вже вечеріє, але небо чисте. Аж нараз паде на тебе дощ як з коновки. Мимо волі піднимаєш голову в гору і дивиш ся на небо чи не настав якась туга. Та ні, небо чисте, але на бальконі, на на котрий тепер звертаєш увагу, стоїть елеґантна, здаєсь інтеліґентна пані та поливає цьвіти, а з балькона цюркотить на тебе і ллє ся тобі за ковнір. Аж тепер знаєш, звідки взяв ся дощ серед погоди. А там на стіні прибитий герб львівского маґістрату. В камениці єсть, видко уряд маґістратский, а таке діє ся таки під оком власти. Здвигнеш лиш плечима та ідеш дальше. Иншим разом, коли ідеш задуманий львівским тротоаром, перепудить тебе якийсь страшенний лоскіт. Думаєш в першій хвили, чи не якийсь доморослий анархіст підкинув бомбу. Де-ж там; Львів ще так далеко не поступив; то лиш жидівка з якогось краму викинула горнець на улицю. Але все таки то щастє, коли у тебе лиш на страху скінчило ся, коли не стало ся тобі так, як вчера емеритованому учителеви Станіславови Темпіньскому, коли він переходив Рускою улицею, де повно жидів. З вікна другого поверха камениці ч. 33 кинув хтось збитою фляшкою на улицю і поцілив Темпіньского так нещасливо в голову, що зранив его тяжко. Оттакі то звичаї у Львові, але то що тут пишемо, то лиш дуже малесенький їх взорець.

— **Невинно арештований.** Семко Радчук, з Бурдяковець, одержавши ґрунт в спадщині, спродав его за 295 зр. і вернувши до Львова, купив собі нове одїне та годинник собі і братови, а оставший 210 зр. хотів занести до каси ощадности. Підглянули то два локаї Франц Лещиньский і Адам Гофман, а видячи, що Радчук порядно убраний і має при собі так значну готівку, зробили на него донесене і спонукали его арештоване. Радчук пересидів 8 годин в арешті, заким наспіла телеґрафічна відповідь від нотаря, котрий виплатив ему гроші.

— **З Угринова** в Сокальщині пишуть нам: „В дни 12 с. м. навістив громаду Угринів великий пожар, котрий знищив загалом 87 будинків належачих до 23 господарів. Шкода виносить 11.386 зр., з котрої було обезпечено всего лише 6 800 зр. Подаючи се до відомости складаємо заразом щиру подяку хвальній громаді Старгорода, що хоч сама незаможна перша прийшла в поміч нещасливим, бо зложила 19 бохонців хліба, 12 кільо гороху і 30 кільо муки. Так само й хвальній громаді Гатовичі складаємо щиру подяку, що друга того самого дня надіслала запомогу для нещасливих, а то 75 кільо жита, 29 кільо гороху 8 бохонців хліба і пять пар шмата. Нехай обі хвальні громади приймуть від нас сердечне: „Спаси-Біг!“ — *І. Вербовский*, начальник громади Угринова.

Телеграми.

Білград 17 червня. Вчера дало ся тут, в Паланциї і Чуприї почути легке землетрясене.

Петербург 17 червня. Помер тут президент комітету міністрів Бунґе.

Мадрид 17 червня. З Куби надходять заедно невідрадні вісти. Правительство ухвалило вислати дальших 35.000 войска.

— **Книгарня наукового тов. Ім. Шевченка** у Львові, улиця Академічна ч. 8. продає слідуючі книжки: Вас. Чайченко. Під хмарним небом, поезиї часть І, 1 зр., Книга казок, поезиї часть II, 60 кр., Твори прозаїчні ч. І. 80 кр., ч. II. кр., ч. III. 80 кр. — Записки Товариства імени Шевченка ч. І, II, III, IV. по 1 зр. — Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою 5 зр. — Павло Граб. Збірник поезий ч. І. 20 кр., З чужого поля. Переклади 20 кр. — Іван Сурик. Твори, з московского 10 кр. — Олекс. Колесса. Шевченко і Міцкевич 1 зр. — Ґерінґ-Герасимович. Що то є ґосподарність 30 кр. — Шевченко з бандурою над Дніпром 25 кр. — Осип Маковей: Поезиї ч. І. 20 кр. — Михайло Старицкий. В темраві, драма 20 кр. — Юлій Верне. Подорож довкола землі 50 кр. — Молитвенник народний (фонетичний) 15 кр. — Марко Кропивницкий. Титарівна, драма 20 кр. — Василь Шурат. Замітки до Чернця Шевченка 10 кр., Чернера республіка на Афоні 10 кр., Пісня про Роляндa 50 кр. — Школиченко, Між народ, повість 20 кр. — Митро Олелькович. Писаня українські 10 кр. — Василь Кулик, Писання 10 кр.

Рух поїздів зелізничих

важний від 1 мая 1895 після середно-европ. год

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·	4·55	10·25	6·45	—
Підволочиск	—	1·56	5·46	—	9·50	10·20	—
Підвол. з Підзам.	—	2·10	6·	—	10·14	10·44	—
Черновець	6·15	—	—	10·30	2·40	—	—
Черновець що понеділка	—	—	—	10·35	—	—	—
Стрия	—	—	—	5·25	9·33	—	7·38
Сколього і Стрия	—	—	—	—	—	3·00	—
Белзця				9·15	7·10		

Приходять з

Кракова	1·22	5·10	8·40	7·00	9·06	9·00	—
Підволочиск	2·25	10·00	—	8·25	5·00	—	—
Підвол. з Підзам.	2·13	9·44	—	8·12	4·33	—	—
Черновець	9·50	—	—	1·32	7·37	—	—
Черновець що понеділка	—	—	—	6·17	—	—	—
Стрия	—	—	—	12·05	8·10	1·42	—
Сколього і Стрия	—	—	—	9·16	—	—	—
Белзця				8·00	4·40		

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Поїзд блискавичний до Львова 8·40 вечер, в Кракова 2·04 по полудни, в Відня 7·04 рано.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін рано.

Поїзди особові зі Львова відходять до Брухович (від 12 мая до 10 вересня в будні дни) 3·20;

Брухович (від 12 мая до 10 вересня в неділї і сьвята) 2·26;

Зимної-води (від 12 мая до 10 вересня) 3·45.

До Львова приходять з Брухович (від 12 мая до 10 вересня включно) 8·25.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелізници 12 год., на то львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

то индиянське племя Отомаків, котре через цілий рік, особливо же в порі, коли настануть дощі, а з ними й повінь, що не дозваляє їм ловити рибу, з'їдають велику масу жовто-сірої, товстої глинки, в котрій єсть богато інфузорний, а котра знаходить ся досить грубими покладами на берегах згаданої ріки. Літом вишукують Індияни ті поклади і насамперед коштують глинку, а скоро она припаде їм до смаку, то копають еї, місять і роблять з неї кулї величини сдорої бараболї, котрі відтак ще й випалюють доти, доки аж они не станут зверха червоні. Відтак зносять їх до сіл яко запас на зиму. Глину ту їдять опісля в той спосіб, що мочать кулю у воді і поволи зішкребують глину з неї зубами. Простійше роблять індияньскі жінки над рікою сьв. Маґдалини. Скоро вимісять добре глину, в котрої ліплять також горшки, пхають еї пальцем в рот. На Антильских островах їдять глину головно мурини, котрі принесли сей звичай мабуть же з Африки. Єсть то рід жовто-червонавої глини, котра має солодкавий смак, а котру на острові Маргінік можна що дня побачити на торзі, бо она там уважає ся за звичайний артикул поживи. На острові Куба було донедавна строго заказано продавати ту глину, позаяк був той погляд, що тамошні мурини нездужають від неї на пропасницю. Глину ту називають на острові Мартінік „каі“, а подібну глину в Африці „ковак“. На острові Ява їдять жовту глину звану „танах амбо“, з котрої роблять тонесенькі дудки, подібні до цинамону і досить часто продають на торзі в Самаранґу. Хінці їдять крім згаданого вже камінного хліба ще й другий рід глини, білої, дуже легкої і подібної до морскої пінки, а званої „ші-нао“. Звичайно по обіді з'їдають они по спорому кусневи тої глини і суть того переконаня, що хто правильно їсть ту глину що дня, буде довго жити. В Персиї їдять глину може ще більше як в Хіві. Крім згаданої вже глини ґел-і-ґівех, а котру з'їдають кусниями величини волоского оріха або великої бараболї, їдять ще й другий рід званий ґел-маґалат. Єсть то глина дуже біла і делїкатна, а при тім трохи товста; еї привозять з віреньскої верховини і продають на базарах в кождім місті.

Цікаво тепер роздивити ся, в чім причина що люде їдять глину. Що первістно не що иншого лиш голод мусїв навести людий на гадку їсти глину, то річ певна; що сила навичка задержала той звичай, то також річ певна. Але що надало тій навичці силу? Як би то люди лиш в горячих сторонах Америки і Азиї їли глину, го можна би зовсїм згодити ся на то, що каже Гумбольд. Він так поясняє се з'явище: Чим більша спека, тим більше не хоче ся чоловікови трудити, тим менше потребує его тіло поживи. Люди в горячих сторонах не мають приємности в їдженю, котра у людий в сторонах, де менше тепле, росте в міру їх труду. Коли-ж би чоловік в горячих сторонах мимо того хотів зазнавати приємности в їдженю, то він на десять случаїв небав би ся девять разів нестравности або иної небезпечної пропасниці. Глиноїди не виставляють ся на ту небезпечність, мають ту приємність, що жують і поликають, та що їм наповнить ся, їх живіт, а при тім глина їм не зашкодить.

(Дальше буде).

Надіслане.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

ІНСЕРАТИ.

КОНТОРА ВИМІНИ
ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО
купує і спродає
всякі ефекти і монети

по курсї деннім найдокладнїйшім, не числячи жадної провізиї

Яко добру і певну льокацію поручає:

- $4^1/_2\%$ листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 5% листи гіпотечні без премиї
- $4^1/_2\%$ листи Тов. кредитового земс.
- $4^1/_2\%$ листи Банку краєвого
- $4^1/_2\%$ пожичку краєву галицку
- 4% пожичку пропінаційну галицку
- 5% " " буковиньску
- $4^1/_2\%$ пожичку угорскої желїзної дороги державної
- $4^1/_2\%$ пожичку пропінаційну угорску

4% угорскі Облигациї индемнізаційні,
котрі то папери контора виміни Банку гіпотечного всегда купує і продає
по цїнах найкористнїйших.

Увага: Контора виміни Банку гіпотечного приймає від Вп. купуючих всякі вильосовані, а вже платні місцеві папери дїнні, як також купони за готівку, без всілякої провізиї, а противно замісцев лишень за відтрученєм коштів.

До ефектів, у котрих вичерпали ся купони, доставляє нових аркушів купонових, за зворотом коштів, котрі сам поносить. 6

С. Спітцер у Відни
поручає
Товари камінні і шамотові.

Плити білі і кольорові. — Насади коминкові. Комплетні уряджения для стаєн і обор.

На жадане висилаємо катальоґи.

Заступники для Галичини і Буковини
Гамель і Файґель
у ЛЬВОВІ, улиця Коперніка число 21.

Льоси будови церкви на ювілей цісарский по 1 зр
Головна виграна | **Послїдний місяць.**
вартости 30.000 зр.
Льоси поручають: 49
Август Шелленберґ і Син, Кіц і Штофф.

Е. ПАТРАХ в Стрию (в Галичинї)
давнїйше **Л. І. Патрах**

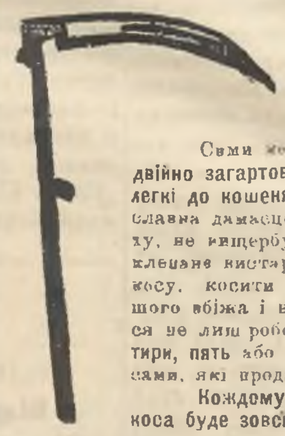

по смерти брата обіймивши торговлю полагоджую всї справи.

Коси з маркою сїчкарня
з англійскої срібної стали (Silver-Steel)

Сими косами надзвичайно **легко косити** Они по**двійно загартовані ріжуть остро, остають ся довго острими легкі до кошеня і такі гнучкі,** як найлучша, на весь сьвіт славна дамасцеьска сталь Они перетинають желїзну бляху, не вищербуючи ся і лиш дуже мало вищать ся Одно клепане вистарчує на кілька днїв А вшостривши раз таку косу, косити можна нею **120** до **150 кроків** і найгустїйшого збіжа і найтвердшої гірскої трави, чим щадить ся не лиш робочий час, но і плата за кошене і то о **чотири, пять** або **шість разів** в порівнаню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кождому, хто купить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсїм така, як тут описано Єсли коса не буде так добре косити, як я обіцюю, то в противнім разї перемінюю косу 5 - 6 р

Мої коси суть так за ширеко, які потрібні в нашім краю і так за довгі, яких хто потребує, і то по слїдуючій цїнї.

Довг. цїл	к. 62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	цтм.
Цїна 1 кос		1·00	1·05	1·10	1·20	1·30	1·40	1·50	1·60	1·70	1·80	1·90	2·00	кр.
На 5 клґ. іде	14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	5	кос

Марморовий камінь до остреня коси.

Довгота стм.	18	21	22	25	в кінци звичайні брусики мармор
Цїна за штуку кр.	30	35	38	40	16 кр.

Бабка з молотком зкр. 20 кр.

Посилка найбливщою почтою лише за готівку або посліплатою

При замовленю наймевше 10 кіс приймає на себе половину посилки, а при замовленю 20 кіс цїлу. 50

Бляти для ткачів по найдешевших цїнах.

Бюро дневників і оголошень
Л. ПЛЬОНА
у Львові
улиця Кароля Людвика ч. 9.
приймає
абонамент на всї дневники
по цїнах оригінальних.

С. Кельсен у Відни
поручає

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненєм. — Збірники на воду. — Комплетні уряджения купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ

Львів ГАМЕЛЬ і ФАЙҐЕЛЬ Коперніка 21.

На жадане висилає ся катальоґи.

З друкарнї В. Ловиньского під зарядом В. І. Вебера.